

**YAPI KREDİ
KOLEKSİYONU'NDAN
RENKLER**

YAPI KREDİ 75. YIL SERGİLERİ

YAPI KREDİ KOLEKSİYONU'NDAN RENKLER

Yapı Kredi Yayınları - ???
ISBN 978-975-08-4559-8

Yapı Kredi 75. Yıl Sergileri
Yapı Kredi Koleksiyonu'ndan Renkler

Bursa 3 Eylül-28 Eylül 2019
Ankara 3 Ekim-15 Kasım 2019
İzmir 19 Kasım-20 Aralık 2019
Antalya 24 Aralık 2019-28 Şubat 2020

Küratör
Veysel Uğurlu

Editör
Ahsen Erdoğan

Düzeltili
Nadide Altuğ

Grafik Uygulama
Hasan Fırat

Fotoğraflar
Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık için fotoğraflayan
Koray Şentürk

Proje Asistanı
Elif Erdoğan

Sergi Ekibi
Arda Öztaşkın
Özge Bakırçalı
Ceren Gençceylan
Sejda Olcaş

Baskı
Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi, 1673. Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

1. Baskı: İstanbul, Ağustos 2019
© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık PEN International Publishers Circle
üyesidir.

Bu sergi kitabı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş. tarafından,
"Yapı Kredi Koleksiyonu'ndan Renkler" sergisi dolayısıyla,
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. için hazırlanmıştır.

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

 YapıKredi 75. YIL

İçindekiler

- 6 Önsöz
GÖKHAN ERÜN
- 8 Yapı Kredi 75. Yıl Sergileri'nin Hatırlattığı
Koruma, Destekleme ve Sürdürme Hikayesi
TÜLAY GÜNGEN
- 10 Koleksiyonda Peyzaj
- 47 Koleksiyonda Natürmort
- 67 Koleksiyonda Figüratif Resim
- 97 Koleksiyonda "İş ve İstihsal"
- 107 Koleksiyonda Soyut Resim
- 135 Koleksiyonda Güncel Sanat
- 153 Koleksiyonda Hoca Ali Rıza
- 175 Koleksiyonda Selahattin Giz

Değerli Sanatseverler,

Yapı Kredi olarak tam 75 yıldır ekonomi, eğitim ve çevrede olduğu gibi kültür sanat alanında da ülkemizin, hayallerinde sınır tanımayan insanların önündeki engelleri kaldırmak için çalışıyoruz.

Döneminin çok ötesinde bir vizyona sahip, idealist bir girişimci olan kurucumuz merhum Kazım Taşkent İkinci Dünya Savaşı'nın yaşandığı zorlu bir dönemde, Türkiye Cumhuriyeti'nin perakende bankacılık odaklı ilk ulusal özel bankası olarak 1944 yılında Yapı Kredi'yi kurdu. İnsanlara ve ekonomiye umut veren, her anlamda ülkeyi ileri taşımaya destek olacak bir kuruluş ideali ile bankamızı kurduğunda, finansın yanı sıra geliştirilmesi gereken en önemli alanın kültür sanat olduğuna yürekten inanıyordu. Bu nedenle bankanın rotasını kendi sözleriyle şu şekilde çizecekti: *"Bizim gibi büyük kuruluşların iki görevi vardır. Biri, kendi iştiğal konuları ile ilgili görevleri, ikincisi ise topluma karşı olan görevleridir. Biz kültür ve sanatı seçtik. O yüzden biz, kültür ve sanat bankasıyız."* Sayın Taşkent'in herkes tarafından bilinen bu meşhur sözü, kendisinin de Yapı Kredi'nin de kültür sanata ne kadar gönül verdiğinin adeta altını çiziyor. Biz de Bankamızın tarihi boyunca nesilden nesile aktarılan bu değerli miras sayesinde kuruluşumuzun 75. yılını gururla, coşkuyla kutluyoruz.

Bankamız için adeta bir pusula olan bu sözler, Yapı Kredi'nin kültür dünyamızı geliştiren ve ülkemiz için aynı zamanda birçok ilki temsil eden çalışmalarının da temellerini attı. Henüz yeni kurulan bir bankanın kültür sanata yönelik çalışmaları öylesine şaşkınlık vericiydi ki ünlü bestekarımız Ulvi Cemal Erkin, Yapı Kredi'nin 10. Kuruluş yıldönümü için şu satırları kaleme almıştı;

"Bilmiyorum yeryüzünde eşi var mı? Ticari ve İktisadi işler için kurmuş bir müessesese, yolunda başarı ile yürürken belki bu yolun tam tersi telakki edilecek olan memleket sanat hayatının içine girsin, bu alanda bazı yaprakları yeşertsin, birtakım olgun meyveleri memleket sathına kazandırsın. Ben böyle bir müessesenin varlığını duymadım."

Yapı Kredi olarak, tarihimize baktığımızda bu alanda da pek çok ilke imza attığımızı görmek bizleri ayrı bir heyecanlandırıyor. Kuruluşumuzdan yalnızca bir sene sonra 1945 yılında bankacılık sektörü için yeni bir dönemi başlatarak, bünyesinde Kültür Sanat Müşavirliği kuran ilk banka olduk. Doğan Kardeş ile Türkiye'nin çocuklara yönelik ilk dergisini çıkardık. 1950'de çocukları ilk çocuk sineması ile buluşturduk. Muhsin Ertuğrul'a destek vererek Türkiye'nin ilk

özel tiyatrosu olan Küçük Sahne'nin kurulmasına destek olduk. Türk tiyatrosuna bu katkımızı, Türkiye'nin ilk kadın tiyatro oyuncusu Afife Jale'nin anısına düzenlediğimiz Yapı Kredi Afife Tiyatro Ödülleri ile bambaşka bir seviyeye çıkardık. Türkiye'nin en uzun soluklu ve en prestijli ödülü haline gelen Yapı Kredi Afife Tiyatro Ödülleri ile tam 23 yıldır Türk tiyatrosunu, tüm tiyatro emekçilerini destekliyoruz. Kazım Taşkent Sanat Galerisi ile sanat galerisi olan ilk Türk bankası unvanını aldık. Ana destekçileri arasında yer aldığımız Çatalhöyük kazılarının UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi'ne kabul edilmesi sürecinde önemli bir rol oynadık. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık bugüne kadar binlerce başlıkta çıkardığı kitaplarla yolumuzu aydınlattı. 2007 yılında Türkiye'de bir ilk olarak özel bankacılık müşterilerimize Sanat Danışmanlığı hizmeti sunmaya başladık. Beyoğlu'ndaki Yapı Kredi Kültür Sanat Binamız ise sanatçıyı destekleyen, sanatseverleri önemli sanatçı ve eserlerle buluşturan, henüz sanata çok yakın olmayanların da hep ilgisini çekecek, merak uyandıracak etkinlikleriyle bir kültür sanat vahası görevini mutlulukla sürdürüyor. Bu alanın gönüllü destekçisi ve koruyucusu olarak bugüne kadar yaptığımız tüm çalışmaları, maddi değerlerinin çok ötesinde, ülkemize birer armağan olarak görüyoruz.

Tam 75 yıldır sanatseverleri arzuladıkları sergilerle, yayınlarla, konserlerle buluşturan, kültür- sanat alanını ileri taşıyan Yapı Kredi olarak kuruluş yıldönümümüzü de sanatla iç içe siz değerli sanatseverlerle bir arada kutlamaktan gurur duyuyoruz. Ulvi Cemal Erkin'in dediği gibi kültür sanat alanındaki çalışmalarımızı "memleket sathına" yayma hedefimiz ile 75. yılımızda, sanatseverleri Türkiye'nin dört bir yanında gerçekleştireceğimiz "75. Yıl Gezici Sergileri" ile buluşturuyoruz.

Yapı Kredi koleksiyonu içerisinde yer alan ve Osman Hamdi Bey'den İbrahim Çallı'ya Türk resim sanatının öncü isimlerinin yer aldığı sergi; peyzaj, natürmort, soyut resim gibi farklı üsluplarda çalışan ressamlarımızdan eserleri kapsıyor. "75. Yıl Gezici Sergileri" içerisinde ayrıca fotoğraf sanatının ülkemizdeki öncü isimlerinden Selahattin Giz'in, içinde büyük önder Atatürk'e ait fotoğraflarının da bulunduğu çok değerli arşivinden kareler bulunuyor.

Tam 75 yıldır hayalleri gerçeğe dönüştürmek adına tüm sınırları kaldıran Yapı Kredi olarak bizler için farklı bir anlamı olan bu senede, "75. Yıl Gezici Sergileri" ile sanatın sınırları aşmasına yardımcı olmaya devam ediyoruz. Ülkemizde güzel sanatların gelişimine değerli katkılar veren usta sanatçılarımızın eserlerinin sizlere ilham vermesini umut ediyorum.

Sevgilerimle,

Gökhan Erün
CEO

Yapı Kredi 75. Yıl Sergileri'nin Hatırlattığı Koruma, Destekleme ve Sürdürme Hikâyesi

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık olarak Yapı Kredi Bankası'nın kuruluşunun 75. yıldönümünü, sonbahar – kış ayları boyunca dört ayrı şehirde gerçekleştirilecek sergilerle kutluyoruz. Sırasıyla Bursa, Ankara, İzmir ve Antalya'da gerçekleştirilecek sergilerde Yapı Kredi Koleksiyonları'nı geniş kitlelerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

1944'te, İkinci Dünya Savaşı'nın karanlık günlerinde Yapı Kredi Bankası'nı kuran Kâzım Taşkent ekonomide artı değer yaratma çabasına en başından itibaren kültür ve sanat hamiliğini de eklemiştir. Vedat Nedim Tör ve Şevket Rado gibi kültür adamlarıyla birlikte, Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur" sözünü ilke edinerek bir kültür-sanat hamlesi başlattı. Sanat icracılarını desteklemenin yanı sıra sanat eserlerinin yeni nesiller için muhafaza edilmesi ve araştırmaya açılması konusunda çaba sarf etti. Bu anlayışın sermaye dünyasına yerleşmesinde öncü rol oynadı.

"Biz Türkiye'nin kültür ve sanat bankası olacağız" diyen Kâzım Taşkent'in hayalleri bir bir gerçekleşti. Türkiye'de şeker endüstrisinin kurulmasına öncülük eden, ölen oğlunun adıyla bir sigorta şirketi ve yine onun adını taşıyan *Doğan Kardeş* dergisini kuran Taşkent, bankasında "kültür ve sanat müşavirliği" bölümünü kuran bir kişiydi. Taşkent, "Yapılan her şey Türkiye'nin daha çağdaş bir hale gelmesine katkıda bulunmalı" ilkesinden hareket ediyordu. Bu doğrultuda, 1954'ten itibaren şahsi kütüphanelerin, özel arşivlerin ve koleksiyonların satın alınması yoluyla Yapı Kredi Koleksiyonları'nı kurdu. Resimden sikkeye, tombaktan nadir kitaba çok geniş bir yelpazeyi kapsayan ve bir kültür hazinesi niteliğini taşıyan Koleksiyonlar, sanatın ve kültürün muhafaza edilerek gelecek kuşaklara aktarılması hedefinin bir ürünüdür. Yine 1954'te, Banka'nın kuruluşunun onuncu yıldönümünü kutlamak için "İş ve İstihsal" başlıklı bir resim yarışması düzenlendi ve bu yarışma gerek düzenleniş amacı ve biçimiyle gerekse yarattığı tartışmalarla resim sanatımızda çok boyutlu bir değişimin önünü açtı. Taşkent, yine Yapı Kredi çatısı altında Türk çağdaş resminin, çağdaş müziğinin desteklenmesi için projeler yürüttü; Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'ni kurdu.

Yapı Kredi'nin kültür sanat alanında geçmişinden gelen geleneği, 1990'ların başından itibaren yepyeni bir rota izledi. Bankanın kültür-sanat faaliyetleri dört ana damarda; galericilik, müzecilik, kütüphane ve yayıncılık alanlarında çağdaş bir çizgiye oturarak sanatçılar ve sanatseverler için bir okul işlevini gördü. Kâzım Taşkent Sanat Galerisi, Türkiye'nin önde gelen sanatçıların sergilerinin açıldığı, Yapı Kredi Resim Koleksiyonu'nun tematik başlıklar altında sergilendiği, sergiler için afiş ve katalogların basıldığı politika sahibi bir galeri haline geldi. Vedat Nedim Tör Müzesi, dünya çapındaki sikke koleksiyonunun yanı sıra tombak,

respah, madalya, tekstil gibi koleksiyonlarıyla bankanın kültür-sanat koruyuculuğu misyonunu sürdürdü. Nadir kitap koleksiyonuyla ve Türkiye'nin önde gelen özel kütüphanelerinin alınmasıyla oluşturulan arşiviyle öne çıkan Sermet Çifter Kütüphanesi doğdu. Profesyonel bir ekiple kurulan Yapı Kredi Yayınları (YKY), gerek yayımladığı kitaplarla gerekse telif haklarına, tanıtıma, editörlük çalışmasına, baskı kalitesine verdiği önemle Türkiye'de yayıncılığı o gün bulunduğu noktadan fersah fersah ileriye taşıdı. "Kapılarını Kapatmayan Festival" sloganıyla bir yıla yayılan Yapı Kredi Sanat Festivali, bir kuşağın kültür-sanata doymasını sağladı. Bu dönemde Selahattin Giz'in fotoğrafları, 1950-1960'ların İstanbulu'nu belgeleyen filmler Yapı Kredi'nin görsel arşivinin birer parçası oldu. Zamanında Vedat Nedim Tör'ün önyak olduğu Türk sanat müziği ve Türk halk müziğinin derlenmesi ve arşivlenmesi çalışmaları sürdürüldü. Kâzım Taşkent Sanat Galerisi çağdaş sanat alanında öncü sergilere ev sahipliği yaparken, YKY bugün her biri başucu kitabı niteliğinde olan ve Türkiye çağdaş sanatını aktaran sanatçı monografileri yayımladı.

2017'den bu yana İstiklal Caddesi'nin Galatasaray mevkiindeki eski yerinde, yenilenmiş binasında faaliyet gösteren Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş., Yapı Kredi Bankası'nın sanatı destekleme ve kültür belleği oluşturma konusunda üstlendiği misyonun ve gösterdiği kesintisiz çabanın eseridir. Kâzım Taşkent Galerisi'nin devamı olan Yapı Kredi Galerisi, Vedat Nedim Tör Müzesi'nin misyonunu sürdüren Yapı Kredi Müzesi, Sermet Çifter Kütüphanesi'nin birikimini korumaya devam eden Yapı Kredi Kütüphanesi ve giderek büyüyen, zenginleşen Yapı Kredi Yayınları, ilk günkü heyecanla ve nitelikten taviz vermeden bu misyonun taşıyıcısı olmaya devam etmektedir.

Bünyesinde çeşitli alt başlıklarda farklı koleksiyonları içeren Yapı Kredi Koleksiyonları, bugüne kadar çeşitli vesilelerle büyük şehirlerimizde halkımızla buluşturulmuş, ulusal kültürün ancak evrensel düzeyde bir estetik bilinçle var olabileceğinin altı çizilmiştir. Yapı Kredi Bankası'nın kuruluşunun 75. yılı vesilesiyle bu alt başlıklardan Resim Koleksiyonu, Hoca Ali Rıza Koleksiyonu ve Selahattin Giz Tarihi Arşivi'nden oluşturulan bir seçkiyi Bursa, Ankara, İzmir ve Antalyalı sanatseverlerle buluşturmaktan dolayı duyduğumuz mutluluğu bir kez daha dile getirmemize izin verin.

Sanatla dolu bir ömür dileğiyle.

Tülay Güngen
Genel Müdür
Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık

Koleksiyonda Peyzaj

19. yüzyılın Batılılaşma rüzgârında Türk resim sanatında Batı'yla ilk etkileşimin merkezinde peyzaj yer alıyordu. Bunun neden böyle olduğu tartışma konusudur. İslâm dininin figür çizimine yönelik kısıtlamasının hâlâ etkili olmasının sanatçıları peyzaj ve natürmorta yönelttiği, tezlerden biridir. Bir başka görüş ise; muhafazakâr bir aile ve toplum yapısı içinde yetişen ve askeri okullarda eğitim alan genç sanatçıların, Allah'ın ya da öte dünyanın bir yansıması olarak gördükleri doğaya karşı hayranlıklarını, onu idealize ederek resmetmek istemiş olabilecekleridir. Her durumda, tıpkı diğer türlerde olduğu gibi peyzaj türünde de Batı sanatının gelişim çizgisinin dışında bir seyir izlenmiştir. Avrupa'ya devlet bursu ile gönderilen asker kökenli genç sanatçılar, o dönemde Batı'da hâkim olan izlenimci ve romantik akımların aksine fotografik ve gerçekçi bir anlayışı benimsediler. "Primitifler" olarak adlandırılan bu kuşak, genellikle fotoğraflardan çalışan asker ressamlardan oluşuyordu. Onlardan sonra gelen ve daha çok natürmortlarıyla tanınan Şeker Ahmet Paşa, Süleyman Seyyid gibi sanatçılar fotografik gerçekçiliğin yarattığı donukluğun ötesine geçerek izleyenle resim arasındaki mesafeyi azaltan, canlı ve ifadeci bir üslubu benimsediler. Bir sonraki kuşak olan Üçüncü Asker Ressamlar Kuşağı ise izlenimci manzara resminin habercisiydi. Halil Paşa ve Hoca Ali Rıza bu kuşağın en önemli iki ismiydi. Her ikisi de izlenimci resim anlayışının renk ve ışık tutumu üzerinde yoğunlaşarak bu yaklaşımın görsel ve düşünsel gerekçelerini kavramaya çalışmışlar, kendilerinden sonra gelen 1914 Çallı Kuşağı'nın (Türk İzlenimcileri) öncüsü olmuşlardır.

Yapı Kredi Resim Koleksiyonu'nda yer alan peyzajlar, Türk izlenimcilerinin öncüsü Halil Paşa'dan başlayarak Devrim Erbil'in soyut manzaralarına kadar geniş bir yelpazeyi içerir. Başka bir deyişle, koleksiyonu oluştururken diğer türlerde olduğu gibi peyzaj türünde de klasikten çağdaşa uzanan retrospektif bir çizgiye ulaşılmış hedeflenmiştir. Asıl ağırlık Türk resmine verilmekle birlikte, Ayvazovski, Prieur Bardin, Fabius Brest, H. Kabakov gibi yabancı ressamın peyzajları da koleksiyona kazandırılmıştır.

Prieur Bardin, İstanbul, 1902, 37x60 cm, tuval üzerine yağlıboya

Fabius Brest, Peyzaj, 37x54 cm, tuval üzerine yağlıboya